

DEBRECZEN

A DEBRECZENI FÜGGETLEN PÁRT ÉS 48-AS PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Piac-u. 12. (Bejárat a Nagytemplomtól felől.)
Telefon 330.

Előfizetési ár helyben, házhoz hordva:
Egész évre . 12.- kor. Negyedévre . 3.- kor.
Félévre . . . 6.- kor. Egy hónap . . . 1.- kor.
Egyes szám ára 4 fillér.

Előfizetési ár vidékre, postán küldve:
Egész évre . 18.- kor. Negyedévre . . 4.50 kor.
Félévre . . . 9.- kor. Egy hónap . . . 1.50 kor.
Egyes szám ára 6 fillér.

Előfizetési, hirdetési
és mindennemű pénzküldemények csak
Horovitz Zsigmond lapkiadó nyugdíjot
számlájára fizethetők. Másként történt
fizetményeket nem ismerünk el.

A bankvita állása.

Írta: dr. Juhász Nagy Sándor.

Két magyar kormány csinált különösen becstelen választásokat eddig Magyarországon. A Bánffy- és Khuenkormány. Ezek kihasználták az elavult választói rendszer összes hibáit és fogyatkozásait és a törvény résén keresztül pénzt öntöttek a választók zsebébe, pálinkát a torkába, hivatali terrort a lelkébe. Így csinált magának óriási többséget mind a két kormány. Azt hitték, hogy az összevásárolt és összeparancsolt többség biztosítani fogja uralmukat beláthatlan hosszú időre.

Azonban Bánffynak nagyon rövid idő múlva be kellett látnia, hogy hatalmát süppedező mocsárra építette. A talán még a mainál is jobban összetört csekély számú ellenzék, legyőzhetetlen óriás tábor erejével ruházta fel az igazság hatalma, a nemzet kijózanodott, felébredt lelkiosmeretének küzdelembe küldő szava. Rövid idő múlva a büntető, le-sújtó végzet eltemette az egész Bánffy-kormányt. És éppen a Bánffy-rendszer gyors és csúfos bukása lett a magyar politika nemzeti irányba terelődésének kiindulási pontja.

Hasonló sors vár Khuenékre is. Ezek az emberek a törvénytelenységben és nemzetietlenségben még a régi Bánffy-féle rendszert is tulszárnyalták. *Annál gyorsabbnak és annál csufosabbnak* kell lennie bukásuknak is.

A most folyó bankvita már eddig is feltérta a kormány sebeit. Megindult a hanyatlás folyamata. Bizonytalanság, kepkodás, zürzavar, közöny, szervezetlenség, csüggedés váltotta fel a munkapárt eddigi nagyhangu, pökhendi elbizakodottságát.

Más oldalról pedig, ennek éppen ellentétéként, a függetlenségi párt ereje, lelkesedése, harci kedve növekvőben van és az országban szerte a jobbérzésű emberek *ébredező bizalma* fogadja a megindult ellenzéki küzdelmet.

A bankvitának ezeket az eredményeit már most elősmeri mindenki.

Ezek befejezett tények.

Azonban a bankvita további folyamata újabb igazságokat hoz felszínre. Hiába igyekszik a kormány és érdekszervezete a bankvitát üres obstrukciós szalmacséplés vádjával befeketíteni. Ez a tartalmas, magas színvonalú vita folyton új fordulatokat mutat s a megállapított igazsá-

gok úgy hullanak a kormány fejére, mint elháríthatlan kemény kardcsapások.

A bankvita legutóbbi nagy szónoka: *Polónyi Géza* valósággal óriás munkát végzett nagy beszédével. Alkotmányos, szabad országban egy ilyen szónoklat, — amelyben a kormányt megsemmisítő igazságok valóságos hadserege vonult fel, — elég volna arra, hogy a *kormányt egy csapásra elsöpörje.*

De alkotmányos államban viszont ilyen kormány, amelyről ilyen igazságokat kell megállapítani, nem is volna elképzelhető.

Polónyi kimutatta, hogy az *osztrák tőke* éppen úgy átfonja és leigazza a magyar gazdasági életet, mint ahogy leigazza politikai önállóságunkat az *osztrák hadsereg.* Pénzzel és karddal tartanak járomban bennünket. Ezért nem engednek még oly csekély előrenyomulást sem, mint a gazdasági téren a készfizetések felvétele, katonai téren a magyar századnyelv, vagy a magyar lobogó.

És az egész ország óriási megdöbbenése között mutatta ki Polónyi azt is, hogy nem csak a katonai, de a pénzügyi hatalom is ugyanazon kezekbe fut össze. Kapcsolatban van itt egy idegen

Demmer József műtermében (Szent-Anna-u. 5.) 12 drb levelező-lap csak 3 K.

A hazáról.

Írta: Simon István.

A hazáról írni — ugy-e visszatetsző.
Hisz nem peripa az, még csak nem is vessző,
Rajta lovagolni sehogysem lehet.
Lovagolni nem, de megnyergelni tudják,
No még meg is fejk az élelmes szittyák,
Aztán megtagadják . . . Ez aztán mehet.

A hazáról írni bizony nem divat ma;
A poéták ajka másról csicsereg;
Kicsiszolt szavakból más van összerakva,
Azt figyelni most nagy, kíváncsi sereg.
Nemzeti eszmének nincs ma hirdetője,
Vagy ha van egy-kettő, azt mondják: bolond,
Érhetetlen álmok látványát hadd sörje . . .
Körötte kíváncsi sereg nem tolong.

Nemzeti nagy eszme kóbor üstökösként
Jelenik meg olykor a magyar egen
Bevilágít akkor minden helyes ösvényt,
Melyen elindulnak aztán elegen.
De hamar eltűnik a nagy üstökösfény
És a helyes utról letér a sereg;
Lidérc után indul, mindenbe ütközvén,
S a csalódás után későn kesereg.

Mért nem marad itt az égi fény örökre
S mért lobog a lidérc, temetőik szülőtte?
Vagy ha égi utját oly hamar megunva
E'öfünk a szemét hirtelen lehunyja,

Mért nem oszlik itt szét minden agyba, szivbe
És az anyatejbe, mit a gyermek szív be,
Hogy örökre látnánk, hogy ne tévelyegnénk
S a hazát szeretnők mindannyian egyként.

Mért nincs a magyarnak nemzeti vallása
És ten ploma, hogy azt minden ember járja?
Ahol a szivekben épülne az oltár
S hazaszeretetről zengene a zoltár,
Ahol a pap szólna csak földi hazáról,
Amelybe örömmünk s bánatunk bezárul,
Melyen kívül nincs üdv számunkra, míg élünk
S amelyet imádni szent kötelességünk!?

Uj vallás kellene még a másik mellett;
Hajdan a magyarnak egy ilyen is kellett.
Mért gondolta István, hogy ördögöt űz el,
Ha a régi vallást irtja vasal, tüzzel?
Hej, elpusztult vele sok nemzeti kincsünk,
A régi időkől nincs, mire tekintsünk.
Régi dal, őserkőcs, irás, ősi emlék
Mind elpusztult, hogy az új rend megszülemlék.

Uj rend született meg, már akkor is német,
Amely kiforgatta a jó magyar népet;
Idegent ültetett a saját nyakára,
Mihelyt elköltözött első nagy királya.
Bár lezárta aztán, de nem azt az átkot,
Mely azóta — sajnos! — mindnyájukat átfog.
Azóta a magyar ingadozó elvő,
Azóta üldözik sokszor azt, ki elvhü.

Keressük, kutassuk, hol van hát a régi,
Az igaz magyar hit, mely földi, nem égi?
Őseink sírjából ássuk ki, ha ott van
Kőre felírva vagy ősi rovásokban.
És ha megtaláljuk, zárjuk a szívünkbe,
Hogy a hit s becsület ott forradjon össze.
Akkor kevés akad, ki elvet elárul,
Mert becsületét is eldobja galádul.

De nem is kell tán a sirokba leszállnunk;
Ugy is megvalósul minden régi álmunk,
Ha apostolokként felrázzuk e népet,
Ha megértetjük, hogy szoros frigyre lépett
Az elv és becsület. Akkor jöhet aztán
A csalfa kerítés, pénzt vagy rangot osztván.
Akkor majd igaz lesz s erős a nép szava,
És akkor szabad lesz ez a szegény haza . . .
Dicső lesz a haza!

A sors.

Silvestre Harvardnak sohasem volt a
nőknél sikere, csupán legjobb barátja, Moun-
nonne maitresseinél. Valami titokzatos, meg-
fejtethetlen tünet volt, de bizonyos, hogy alig
hogy a gazdag, csinos Mounonne egy nő
meghódított, az csakhamar a szegény, banális
Silvestre karjaiba omlott.

Már a kollégiumban kezdődött. Egy iz-
ben Silvestre meglátogatta Mounonnet szülei
kastélyában. Egy szép napon Mounonne ész-
reveszi, hogy a szobaleány felszolgálás köz-
ben végigsimitja Silvestre nyakát.

állam gazdasági kizsákmányolása, egy szintén kizsákmányoló és elnyomó urallommal.

Ugyancsak Polónyi mutatott rá eddig a legélesebben és leghatározottabban arra is, hogy a most vita alatt levő törvényjavaslat, egyes részleteiben a leg-súlyosabb alkotmányértékeket tartalmazza. Továbbá, hogy e törvényjavaslatban az az ördögi terv öltött testet, amelynél fogva az önálló bank és az önálló gazdasági berendezkedés felállítását még 1917-re is lehetetlenné akarja tenni és a törvényjavaslat által tervezett rendszerrel még a jövődőt is a gazdasági közösséghez akarja kötni a kormány.

Ebben a keretben és világításban igazán szánalmas volna a kormány helyzete, ha a felderített igazságok nem a harag és elkeseredés érzelmeit váltanák ki inkább a nemzetből. Ilyen kormány-nyal szemben a legmérhetlenebb gyűlölet is indokolt.

A bankvita mostani állása tehát nagy reményekre jogosít. Bármi legyen is a vita közvetlen eredménye, bizonyos, hogy a bankvita sárkányfogakat vet el, amelyekből a nemzeti szenvedély haragvó, bosszuló óriási fognak elő-sarjadni.

A felső-leányiskola kibővítése.

Egyházközségi közgyűlés.

Népes közgyűlésen foglalkozott ma a debreceni református egyházközség a nevelésnek és az egyháznak is egy fontos kérdésével. A nagyjelentőségű kérdés a Kossuth-utcai felső-leányiskolának, a Dóczy-intézetnek kibővítése.

A presbitérium rég észlelt és erősen érezhető bajok orvoslását határozta el, amikor kimondta, hogy a felső-leányiskolát és az internátust kibővítik. Az utolsó években ugyanis az intézet és az internátus is kicsinek bizonyult, annyira kicsinek, hogy református szülők is kénytelenek voltak gyermekeiket más intézetben helyezni el, ami különösen a vidéki családoknak volt nagyon kellemetlen. Eörfordult a legutolsó esztendőben az is, hogy az osztályok párhuzamossá tételével több tanulót vehettek föl az iskolába. Amint ez nyilvánosságra került a párhuzamos osztályok két nap alatt zsufozásig megteltek.

Az égető szükség s a leánynevelés, de az egyház érdekei is úgy parancsolták tehát, hogy a kibővítés minél előbb megtörténjen. Ezt a presbitérium el is határozta s e határozat került most jóváhagyás végett az egyházközségi közgyűlés elé.

A közgyűlésen, amelyen Kovács József főgondnok és Dicsőfi József lelkészeink elnökölték, Somogyi Pál főjegyző ösmertette szép előadásban s lelkes szavakkal a felső-leányiskola ügyét.

Elmondotta, hogy a felső-leányiskola szűk, sok református család leány gyermekét más vallásnak intézeteibe adta, az iskolának nincsenek meg a szertárai, amelyeket pedig a miniszter megkövetel. Mindezekben a bajokon az intézet kibővítésével lehet és akar segíteni a presbitérium. A terv az, hogy a leányiskola mai épületét tantermekké és szertárakká alakítják át, amivel nemcsak elegendő termet nyernek, de helyiségek maradnak rendelkezésre a későbbi erősebb fejlődés idejére is. Az így elfoglalt régi internátus helyét új épületet emelnének, amelyeknek létesítésénél szintén gondoskodnak arról, hogy a jövő fejlődésre is legyen készen néhány helyiség. Az internátust most olyan terjedelemben építenék fel, hogy abba nyolcvan, sőt száz tanulót is elhelyeznének.

Mindeme munkáknak pedig semmiféle

pénzügyi nehézsége nem volna, mert a tandíjból eddig is nemcsak teljes fedezetet nyertek a dologi kiadások és a tanszemélyzet fizetése, hanem még évek során át 56000 koronás tőkét is tudtak gyűjteni. Bizonyos tehát, hogy nem fog csaldóni a presbitérium most sem a számításaiban, amikor az iskola kibővítéséről van szó. A bővítést ugyanis 200,000 kölcsönből fedeznék, amelynek annuitására és az új tanszemélyzet költségeinek fedezésére szolgálna az, hogy a tandíjakat negyven koronáról ötven koronára emelnék föl, az internátusi ellátás díját pedig 400 koronáról ötszázra emelnék. Az így elért többlet évenként teljesen fedezné az évi kiadásokat.

A kölcsönre vonatkozóan kijelenti az előadó, hogy a presbitérium küldöttségileg volt fönn a kultuszminiszternél, akitől olcsó kölcsön engedélyezését kérték a tanítói nyugdíjalapból. A küldöttek azzal az ígérettel jöttek vissza, hogy öt százalékos törlesztéses kölcsönt mindenkor kapnak.

Arra vonatkozóan pedig, hogy a tandíjat és az ellátási díjat fölkarják emelni, megnyugtatóan kijelenti, hogy még a felemelt díjak mellett is úgy az iskola, mint az internátus olcsóbb, mint az országban bármely intézet. Kéri, hogy a javaslatot fogadják el.

Domonkos nyugalmazott főreáliskolai tanár örömmel üdvözlöi a javaslatot, kettős örömmel, mert abban az ő régi ideájának megvalósítását látja. Meleg érdeklődéssel hallgatta az előterjesztést. Eddig csak a férfiakról történt gondoskodás az iskolákban, a nőnemű tanulókról azonban igen kevés. Az ő idája pedig az volt, hogy a leányokat is kitűnő nevelésben kell részesíteni. Mert nem a férfiak teszik nagygyá, jóvá a nemzetet, hanem a nők, az anyák, akik ha helyesen nevelve, helyesen vezetik a családot. Ő rajtuk mulik, hogy a család helyes nevelésben részesüljön és jó vezetés alatt legyen. Üdvözlöi a javaslatot s a maga részéről kéri, hogy azt egyhanguan fogadják el.

Mounonne kétségbe volt esve, mert szerette a szobaleányt és azt hitte, a szobaleány is szereti őt. A két fiu megverekeedett. Mounonne a jobbkezén megsebesült, balkezükkkel pedig kezét szorították. A szobaleányt elkergették.

Multak az évek. Mounonne egy nagyvilági nőnek udvarolt s egy napon látja, hogy a finom kis lakktopánok, barátja esetlen cipőt simogatják.

Egy café chantant bájos énekesnője biztosítja Mounonnet:

— Ma este egyedül csak neked énekelek.

És minden egyes tekintete csak Silvestrenek szól. Utóbbi az első csóknál meg is kérdezi: — Mounonne goromba?

— Dehogy. Nagyon kedves.

— Úgyetlen?

— Nem.

— Fősvény?

— Maga a nagylelkűség.

— Akkor hát?

— Csacsi, az ilyesmit nem lehet megmagyarázni. Amint megláttalak, rögtön beléd bomlottam . . .

Mounonne kissé csodálkozott eleinte égő szerelmesei csakhamar beálló hidegségén. De így okoskodott, és magában keresve a hibát:

— Ilyen a természet. Hogy hamar kiábrándulok.

Silvestre pedig boldog volt. — A szerelem minden kellemetlen oldala Mounonnenak jutott.

Ő csak a javát élvezte. Az anyagi részt is Mounonne intézte el s Silvestre ügyesen még barátja izlését is a maga kedvére irányította.

Ha barnát akart, arra vezette . . . Gyakran ő már az első csókot élvezte Mounonne maitresseének ajkairól, midőn Mounonne még csak a kezét csókolta meg.

Egy napon nagyon titokzatos arccal jött hozzá.

— Új eset? kérdé élénken Silvestre.

— Igen. De nem közönséges.

— Miért?

— Senkit sem akar látni rajtam kívül. Idegenek zavarnának — úgy véli.

— De én nem vagyok idegen.

— Ezt hiába igyekeztem megmagyarázni neki.

— Tudod mit, úgy teszünk, mintha véletlenül csöppennék hozzátok.

Ebben megegyeztek. A Boisban találkoztak. De a magas sugár hölgy egy tekintetre sem méltatta Silvestret. Aki dühösen gondola:

— Ez a liba elvágja a szerencsémét.

Másnap együtt reggeliztek az árnyas fák alatt, cigányzene andalító hangjai mellett.

De a szép ismeretlen alig evett és affektálva nyafogta:

— Utálom az ilyen kirándulásokat hármasban. Unatkozom. Vagy kettesben, vagy négyesben, de hármasban . . .

Pezsgőt hozattak.

Silvestre hűvösen visszautasítja. Az ösmereitlen először veti rá tekintetét.

— Igyék.

— Sosem szoktam.

— No . . . az én kedvemért!

— Még azért sem.

— Így sem?

S kis piros nyelvét a pezsgőbe mártva, átnyújtja a saját poharát Silvestrenak.

— Nina! — korholja Mounonne,

De Nina egyszerűen leszidja és kis kezét feszitelenül Silvestre kezére fekteti.

Mounonne kifizeti a számlát, fütttyent egyet — és hallgat.

A döntő eset egy kissé később következett.

Egy kis divatárus leány volt Mounonne legujabb szerelme, akit egy szép napon Silvestre karjaiban talált.

Másnap Mounonne e szavakkal állított be barátjához:

— Hidd el, nem haragszom! Te őregem, nem vagy sem elég gazdag, se elég csinos, hogy a magad lábán megállj! De nekem már elég volt a garcon élet gyönyöre. Fenéig ürítettem őket. Megnősülök barátom. Még pedig vidéken, azon a jó vidéken! Servus!

Ez időtől kezdve Silvestre igen unalmasan élt. Régi kedvesei hallani sem akartak felőle, ujjakat nem s'került hódítania . . . Életuntá vált . . . lesoványodott . . . mig egy napon igen érdekes kalandja nem akad.

Egy taxi-autóban ült, amely nekilendült egy fogatnak. A fogatban egy hölgy ült, ki rémületében elájult.

Silvestre gyönyörködve nézte a finom, bájos, alélt arcocskát, melyen szinte olt ragyogott még a szüzesség hamva.

Miután a kocsit hasznavehetetlenné vált, Silvestre felajánlotta taxi-autóját, az ismeretlen hölgyet, az általa megjelölt címre elvinni. Ő is melléje ült és előnyére használta a bájos teremtés zavarát, idegességét . . .

A kis piros száj köszönő szavakat rebegett, a nagy szemek megteltek hálakönyvekkel s két puha kar fonódott a nyaka köré:

— Azi hittem, meghalok! — zokogta a

Somogyi Pál felszólalása után Dicsőf József kéri még, hogy a határozatból hagyják ki azt, hogy a kölcsönt milyen kamattal veszik föl, mert ha esetleg a körülmények változásával más kamatra veszik föl a pénzt, újabb határozatokra lesz szükség.

A közgyűlés egyhangú lelkesedéssel így is fogadta el a határozatot, amelyben kimondták, hogy a felső-leányiskolát kibővítik, új in-terrátust állítanak föl, új tanerőket alkalmaznak s mindezeknek létesítésére 200,000 korona kölcsönt vesznek föl.

Ezt a határozatot névszerinti szavazással hozták, és pedig egyetlen nem szavazatot sem adtak be.

A bankvita.

A képviselőház ülése.

Csöndesen folyik tovább a bankvita, a melyben a függetlenségi tábor minden egyes tagja részt vesz. A mai ülés különben csak fél két óráig tart, hogy a Ház tagjai az elnök vezetésével megjelenhessenek Ugron Gábor holttestének a beszentelésénél.

Berzeviczy Albert elnök negyedik óra után megnyitja az ülést.

Hitelesítik a múlt ülés jegyzőkönyvét.

A Ház Ugron temetésén.

Elnök bejelenti, hogy Ugron Gábor holttestének beszentelése ma délután fél három órakor lesz s ezért javasolja, hogy a Ház mai tanácskozását fél két órakor szakítsa félbe. (Általános helyeslés.)

Hieronymy Károly kereskedelmi miniszter jelentést nyújt be a statisztikai hivatal ez évi munkatervéről.

Következik

a bankjavaslat

folytatólagos tárgyalása.

Herczegh Sándor a kisgazda-párt részéről szólal föl, hogy az önálló bank mellett

bájos teremtés. — Örnek köszönhetem az életemet! ... Élek! ... ó Istenem! ... élek! ... én vagyok! ... ön az! ... te vagy!

S elírta a forró csókokat, melyekkel Silvestre a kezét, majd az arcát, száját elhalmozta.

De midőn elváltak, Silvestrenek esküdnie kellett, hogy nem keresi a viszontlátást. E kalandnak nem lesz holnapja...

Három hónapig az édes idill emléken édelgett, midőn egy napon a boulevardon összetalálkozott Mounonneal.

Egy viruló, gömbölyű, elégedett Mounonneal, aki széles hangon kiáltotta elébe:

— Megnősültem, öregem! Most tudom csak, mi az élet... egy édes, hófehér kis gyöngyvirágszál oldalán! Ah, ez aztán a pihenés! Az előbbi életemre gondoltok, borsózik a hátam! Jere hozzám reggelizni, bemutatlak az én asszonykámnak!

Egy elragadóan berendezett szalonban Mounonne bemutatja Silvestret — a multkor kocsis baleset hősnőjének. A fiatal asszony nem mutatott meglepetést, kedvesen mosolygott, közömbös dolgokról csevegte és azután visszavonult.

— Nos? — kérde Mounonne barátját — mit szólsz hozzá? Bájos ugy-e! Egészen megzavarítalak látszol. De hát... tudod, a feleségem semmiben sem hasonló ám eddigi szerelmeihez... és mégis, nevéss ki... csufoldt... de... annyiszor szeretted már ugyanazokat, akiket én, hogy édes öregem... ma iszod az utolsó csésze kávéval velem!... Igen... Soha többé nem látjuk egymást viszont... nem! Soha!... Nem akarok szembeállni a serssal!

Henri Duvernois.

törjön lánzsát. Az önálló banktól várja a mezőgazdasági hitel fejlesztését. Hibáztatja, hogy a bankszabadság lejáratának határidejét most a kiegyezés lejáratának idejére, amikor az önálló vámtérületet kellene fölállítani, akarják kitűzni. Aggodalommal látja ebből, hogy még 1917-ben sem lesz önálló gazdasági berendezésünk. Ennek ellensúlyozására követeli az általános, tükös, községenkénti választói jogot. (Tetszés.)

Határozati javaslatot nyújt be a mezőgazdasági hitelnek a községi takarékpénztárak által való fejlesztése érdekében. (Élénk helyeslés.)

Preszly Elemér tiltakozik az ellen, hogy a most folyó igazán magas nivóju vitát obstrukciónak akarják minősíteni. Ha a választások — tudjuk milyen eszközök árán — a közös bank híveinek adtak is többséget, a függetlenségi párt kötelességének tartja a nemzetet felvilágosítani, hogy miben áll ez a javaslat. (Ugy van!) Utal az Osztrák-Magyar Bank muljára, amelyből megtanulhatjuk, hogy a közös bank kritikus időkben mindig a magyar érdekek ellen fordult. (Helyeslés.)

Behatóan foglalkozik a bankszabadság meghosszabbításánál lefolytatott vitákra és utal arra, hogy Lónyay Menyhért már törvényjavaslatot is készített az önálló bankról. Felhívja a tuloldal figyelmét arra, hogy a közös bank magánfoglalkozás és pedig első sorban osztrák magánvállalkozás, amely egy esetleges gazdasági harcnál mérhetetlen károkat okozhat az országnak. (Ugy van!) A közös bank nagyon jó üzleteket csinál nálunk, amit az is bizonyít, hogy Ausztriában sokszor a magánkamatláb kisebb a bankkamatlábnál, tehát ott nem konkurál. Ide jön Magyarország, ahol kitűnő terepnumot talál a nyereségre. Az önálló bank fölállításánál nem szabad megijedni egy kis megrázkódtatástól. (Zajos tetszés.) A budapesti tőzsde már független a bécsi tőzsdétől. Az 5. Szt illetőleg úgy látszik, hogy még a többség sem tudja, mi lesz vele. Reméli, hogy a Ház elnöksége fogja azt visszautasítani. A javaslatot nem fogadja el, hanem Kossuth és Földes határozati javaslataihoz csatlakozik. (Élénk helyeslés.)

Antal Géza azzal kezdi, hogy a munkapárt részéről elhangzott beszédek, ha számban nem is, de tartalommal mindenestre felülmúlják a tuloldali felszólalásokat. (Zajos derűtség.) Bocsnatot kér pártjától, hogy segít az időpazarlóknak. (Nagy zaj.)

Halló Lajos: Az önálló bankért harcolunk! (Zajos tetszés.)

Antal Géza az Osztrák-Magyar bankot dicsőíti nagyszerű fejlődéséért. Apponyi foglalkozott az 1875-iki bankvitával, de akkor jobb lett volna, ha a koalíció négy esztendőnek történelmével foglalkozott volna. A Kossuth-párt hajlandó volt a bankszabadságot Okolicsányi szerint 1917 ig meghosszabbítani s még a Justh-párt is kész volt a bankkérdést kikapcsolni. (Zaj.)

Beck Lajos: Ennek határozottan ellentmondunk. (Tetszés.)

Antal Géza: A volt alkotmánypártiak a közösség alapján voltak, tehát nekik nem volt érdekük, hogy a bankkikapcsolást kvótá-főlemeléssel fizessék meg. Ujból dicsőíti a közös bank áldásait. (Ellentmondások.)

Fráter Loránt: Tisza nem ezt mondta Aradon! (Ugy van!)

Antal Géza: A koalíciós vezérférfiak 1905-ben a gazdasági kérdésekben kaptak szabad kezét, de ők akkor a katonai kérdéseket tartották fontosnak. És ebből aztán az következett, hogy semmit sem kaptak. (Zaj.) Azt fejtegeti, hogy a közös bank jól teljesíti kötelességét.

Az ülés folyik.

HOROVITZ ZSIGMOND

könyvnyomdája

Piacz-utca 12. sz. a.

Öngyilkosság

a nagyváradai postahivatalban.

Egy postatiszt titokzatos tragédiája.

Nagyváradról jelentik: Megrázó tragédia játszódott le ma este a vasuti postahivatal egyik földszinti szobájában. Makó Gyula postatiszt helyettes, aki egy év óta hivatalnok a vasuti postának, agyonlőtte magát az íróasztala mellett, a szolgálati revolverével. Senki sem tudja, hogy miért fordította önmaga ellen a fegyvert a postatiszt, aki mindössze hat hónap előtt nősült meg. Hivatalában nem voltak kellemetlenségei és minden dolgát a legnagyobb rendben hagyta hátra.

Miután hivatalbeli bajokról szó sem lehet, valószínű az a föltevés, hogy a szerencsétlen embert családi bajok kergették a halálba.

Beszélgetés közben a halálba.

Makó Gyula ma éjjeli szolgálatra volt berendelve és hat órakor meg is érkezett a szokott pontossággal. Mosolyogva üdvözölte a társait és elfoglalta az inspekciósoknak berendezett fülkét a legutolsó földszinti szobában. Az elrekesztett helyen ketten szoktak szolgálatot teljesíteni és a baloldali fülkében Farkas István postatiszt foglalt helyet Makóval egyidőben. A pénzesleveleket szortírozták és rovatolják ezekben a fülkében, amelyeket mindössze egy fiókos állvány választ el egymástól. Farkas István a legjobb barátja volt Makónak: hivatalos teendőik elvégzése után sokszor beszélgettek egymással. Ma azonban hallgatott Makó Gyula és a rovatoló lap fölé hajolva buzgón dolgozott. Farkas átszólt hozzá, mikor az alföldi posta expediciójával elkészült:

— Megint hallgatsz komám! Mi lett, hogy harapófogóval kell a szót kivenni belőled?

Egy pár másodpercig késett a válasz, azután hirtelen revolverlövés dördült el a kis fülkében. Makó hátrahanyatlott a székében, mikor Farkas rémülten rohant át hozzá:

— Öregem, mit csináltál? Mit tettél?

Ezekre a kérdésekre azonban nem válaszolt már a boldogtalan ember, aki hőrögvone vonaglott az asztala előtt. Egy posta automobil örült rohammal vágatott a közkörházig és egy pár perc múlva orvost hozott az álmásra. Későn volt, mert Makó kiszenvedett a barátai karjain, anélkül, hogy egy szót is ki-ejtett volna.

A holttest körül keletkezett fejtelenség és izgalom között Kramer Károly postafőnök intézkedett legelőször. Értesítette a rendőrséget, az elhunyt családját és azonnal megejtette a vizsgálatot. Makó a hatalmas szolgálati revolverrel lökte magát gyomor-szájon és a lövés föltétlenül halálos volt.

Mit mond a postafőnök?

Kramer Károly a következőket mondta a szomorú esetről munkatársunknak: — Megrendített és végtelen fájdalommal érintett az öngyilkosság híre valamennyiünket. Makó egy év óta van a kezem alatt és a legkedvesebb embereim egyike volt. Pontos, rendes intelligens fiatalembernek ismertük, aki kellemes modorával és nyílt egyéniséggel minden társának megnyerte a szeretetét. Ma este is rendesen megjelent és kötelessége egy részének eleget is tett, mert az alföldi postát expedálta. Az előbb megtartott vizs-

gálaton mindent rendben találtunk nála az utolsó vonásig és fillérig. Meg vagyunk győződve, hogy a hivatalát szerette és nem itt rejlik az öngyilkosságának az oka.

— Egy pár hónappal ezelőtt — folytatta a postafőnök — rosszkedvű és ideges volt Makó. Egyik társa figyelmeztetett erre és elmondta, hogy nem járhat jóban az esze, mert a szolgálati revolvert forgatja éjszánkint. Akkoriban magamhoz hívtam Makót és a szívére beszéltem, ki akartam kérdezni, hogy mi a baja. „Semmi, semmi” — mondta nekem és látszólag nyugodtan viselkedett azóta. Most aztán itt a szerencsétlenség.

Makó Gyula mindössze hat hónapja nősült és jó egyetértésben élt a feleségével, aki csinos, kellemes asszony. A Percses-utcában laktak és meglehetősen visszavonultak, mert Makó jogot is tanult. Barátai és társai nem igen ismerték családi életét, mert sehosem vizitáltak Makóék.

A család megdöbbenve értesült a váratlan katasztrófáról, amely Makónét súlyosan megviselte. A katasztrófa színhelyén a szerencsétlen ember egyik sógornője jelent meg, aki intézkedett az iránt, hogy hazaszállítsák a holttestet.

A tragédia okáról senki sem tud bizonyosat, bár mindenki valószínűnek tartja, hogy családi gondok miatt lett Makó öngyilkos. Levelet nem hagyott hátra és nem is beszélt senkivel végzetes szándékáról a szerencsétlen ember.

SZINHÁZ.

Heti műsor.

Szerdán Nagymama operette Blaháné fellépte. Csütörtökön Kurucfurfang népszínmű Blaháné fellépte. Pénteken Sári bíró népszínmű Blaháné fellépte. Szombaton Tosca opera újdonság. Vasárnap délután Tancos huszárok operette. Este Sasfiók dráma.

* **Tosca.** Szombaton lesz a bemutatója Puccini világhírű operájának, melyre már hetek óta készül az énekes személyzet. A színházban nap-nap után serényen folyik a munka a nagyszabású opera előadásának előkészítése körül, melynek érdekében karmester-rendező vezetése alatt naponta próbálnak énekesek és zenekar. A színház emberei azt mondják, hogy régen foglalkoztak olyan nagy koncepciójú hatalmas igényű dalmű betanulásával. Ugy az egyes szereplőknek, mint az ének és zenekarnak igen nehéz, de hálás feladatot juttatott a szerző. A főszerepeket Zilahiné, (Tosca) Horvath (Scarpia) Torma, (Cararodossi) énekelik.

A 'Debreczen' szerkesztősége és kiadóhivatala Piac-utca 12. sz. a.

Albohémek a kávéházban.

*

(Elegánsan kivasztalt hajú ifjú ül a Royal kávéház szögletében. Arcán az a jellegzetes két undorvonalás éktelenkedik, amit a sok cigaretta, a még több éjszakázás lehel rá a bohémarcokra. Kávéjából utolsót hörpint. Rágyujt egy egyiptomi cigarettára és nagy füstkarikákat fúj a levegőbe.)

Egy jól öltözött borotvált képű ur tart felé, akiről még a főpincér sem tudhatja bizonyosan, hogy író, hírlapíró, színész, vagy egyéb csirkefogó-e?

Lassan és erős raccsolással kezdi meg a beszélgetést:

Borotváltképű: Parrdon! A bohém asztalt keresem. Uraságodról mindjárt észrevettem, hogy bohém. Színész talán?

Vasalhaju (bután nevet): Hehehe...

Borotváltképű: Nem színész! Író?

Vasalhaju (kinosan vigyorog) Hihhi?

Borotváltképű (Kinon bizonytalanságban egy nagyot nyel és kivágja az utolsó és mindig sikerült slágerét): No nézze meg az ember. Most már tudom, hogy ujságíró. A nevére nem emlékezem, de azt tudom, hogy utoljára a fővárosban, a Newyorkban láttam.

Vasalhaju (aki ragaszkodik ehhez a mentő ötlethez): Én vagyok az természetesen. (Revanszírozni akarja a kedvességét.) És ön hogy van, kedves kolléga ur? Hogy van a kedves neje?

Borotváltképű (kinosan nyöszörög): Én... én. (Majd csavarint, egyet a gondolkodásán.) Köszönöm kartárs ur, jól, jól. (Leül.)

(Két perc szünet. Mindketten kellemetlenül érzik magukat. Vasalhaju törli meg a csendet.)

Vasalhaju: Mi ujság a lapjuknál? Nálunk semmi sincsen. Hat nővel van viszonyom, sok kis panamám van.

(A cigány jön a tányérral.)

Borotváltképű: Ön felé tart a cigány. Azt hallottam, hogy ujságíróktól nem szoktak pénzt kérni.

A cigány merész léptekkel az asztalnál terem.)

Cigány: Kérem szépen.

Vasalhaju: Maga állat, ez a bohém asztal!

Cigány: Ne vicceljen az ur. Nekem mondja? Mit csinál a kedves papája? — Hallottam, hogy bevette ez üzletébe cégtársnak.

Vasalhaju (megsemmisítve kiveszi a pénztárcáját): Kedves uram, izé, nem akartam szép illuzióját megromtani, még nem vagyok egészen ujságíró, hanem csak leszek. Most üzlete van a papámnak.

Borotváltképű: Nem baj, nem baj. Én

szeretem az üzletembereket. Sűrűn állok velük összeköttetésben.

Vasalhaju (csodálkozva): Ön?

Borotváltképű: No igen-igen. Ugy értettem, hogy közgazdasági rovatvezető vagyok. De kérem, ne bolygassuk ezt a kérdést. Talán játszanánk öt renner alsóst?

(Az öt renner megtörténik. Összeszámolják a ponteket. Borotváltképű tizenhét koronával uszik.)

Vasalhaju: Tehát tizenhét korona.

Borotváltképű (idegesen kotorász a zsebében ijedt tettetéssel): Otthon felejtettem a tárcámat. Egy vas sincsen nálam. Majd estére megadom Önnek. A színházban lesz természetesen.

Vasalhaju: Ott leszek. Csekélység, semmi kérem.

Borotváltképű (enyelegve): Öregem, jó öreg bohémbarátom, nézze, tizenhétlét jövők, adjon még három kroncsit és akkor kerek összeg husz lesz.

(Vasalhaju átadja a három koronát. A Borotváltképű felé egy prémes kabátos, erősen héber orru ur tart.)

— Ahá sze'usz Krausz! Wi gét dász geszfi? Mely vidéket utazod most? Bors

Harmadik vig-est.

Fényes, impozáns volt a tegnapi est. Ének, zene és bohóság mind elsőrangú volt. Különösen emelte az est sikerét a szatmári szintársulat három kiváló tagjának szereplése. Ily módon a vig-esték nemcsak arról érdemelnek dicséretet, hogy kellemes szórakozást nyújtanak, hanem művészi szempontból is, amennyiben általuk megismerjük a vidéki színészek legkiválóbb erőit.

Kiss Béla hirneves zenekara kezdte meg az estét tréfás nyitányával, mely nagy tetszést aratott.

Utána Seide Rezső budapesti mérnök mutatta be tehetségét több oldalról is. Először a Csodagyermek rendkívül ügyes előadásával lepette meg bennünket s a közönséget egyszerre meghódította. Későbbi számaival pedig a hatást még fokozta. Vidám kupléival kiváló rutinizott kupléénekesnek mutatkozott, melyekkel oly hatást ért el, hogy nem akart vége szakadni a tapsnak. Végül bámulatos kézügyességre és nagy művészi tehetségre valló karikatúra rajzokat mutatott be. Alakjait a fővárosi társas életről és a leltint politikai világból vette. Kedves befejezésül szolgált a rajzoknak helyben való előérvezése. A nagyon rokonszenves szereplő emlékét a debreceni társaság sokáig meg fogja őrizni.

Dénes Ella, a szatmári szintársulat kóloratur énekesnője, gyönyörűen előadott dalaival ragadta magával a hallgatóságot. Először a „Női szív” keringőt énekelte el annyi érzéssel, oly szívhez szólóan, hogy meg is kellett ismételnie, majd később egy kedves francia dalt és egy rendkívül szép magyar dalt adott elő hasonlóan mély érzéssel, teljes művészi tökéletességgel. Óriási tapsvihar hangzott föl éneke után, mely mindaddig nem szűnt meg,

Női Chewreaux és Box gombos és füzös Czipők
4 forintért kaphatók a

Központi Cipő és Kalap Nagyáruház-ban
„Központi” címre tessék figyelni! **Piac-u. 41.**

mig a kiváló művész nő ráadásul még egy dalt el nem énekelt.

Balla Mariska, ugyanazon társulat szubrett primadonnája operett áriákat és kuplékat adott elő rendkívül kedvesen, szimpatikusan. Már ezen dalai is a hallgatóság igen nagy tetszésével találkozott, de valósággal orkán-szerű volt a taps, mikor a Cigányszerem mulató jelenetét mutatta be, úgy hogy meg kellett ismételnie.

Hasonlóképen nagyon ügyes volt Heltai Hugónak, a jellemkomikusunk a szereplése. Tehetsége legjavát mutatta be. Mindvégig mulattató, s egyuttal decens, szigorúan a jó ízlés határai között. Kupléi freneikus tapsvihart váltottak ki a közönségből.

Közben Gyurcsányi Béla ismét néhány kedves és nagy ügyességre való bűvészeti mutatvánnyal kedveskedett, melyeket a közönség szintén élénk tetszéssel fogadott.

Fényes szereplése volt városunk társas élete kedvencének, Zöldy Mártonnak, kinek a hegedűn való nagy művészete közismert. Egymásután szólaltak meg a szebbnél-szebb bűbajos magyar dalok, melyekkel szinte belemarkolt a szívünkbe, úgy, hogy akármeddig elhallgattuk volna. Játékát természetesen szűnni nem akaró taps követte. Előadásához a kíséretet Kiss Béla zenekara szolgáltatta.

Az estét Kiss Béla zenekara fejezte be pompásan előadott vig dalegyvelegével.

UJDONSÁGOK

— **Főlolvasás Debrecen fölméréséről.** Február hó 2-án érdekes főlolvasást tartanak a városháza nagytermében a kataszteri munkálatokról. E főlolvasásra a következő megnevezést bocsátották ki: Meghívó a folyó évi február hó 2-án csütörtökön délelőtt 10 órakor, a városháza közgyűlési termében tartandó közérdekű főlolvasásra. Tárgy: Debrecen felmérése műszaki és közismertető előadás egyes munkarészek bemutatásával. Előadók: 1. Székely Ferenc. A kataszteri felmérési munkálatok jelentősége a telekkönyvi bevételek szerkesztésére való felhasználása. 2. Fleischer Kálmán. A háromszögelés és sokszögelés ismertetése. 3. Kalapos Gyula. Felvételi előrajzok a kataszteri bírtokvázlatok szerkesztése. 4. Péchy Tibor. A térképekről általában. A m. kir. 12. felmérési felügyelőség nevében: Székely Ferenc m. kir. felm. felügyelő. Debrecen sz. kir. város nevében: Kovács József polgármester. A m. kir. háromszögelő osztály nevében: Fleischer Kálmán m. kir. háromszögelő főmérnök.

— **Honvédőzvegyek nyugdíja.** A miniszterelnökségről ma értesítették a polgármestert, hogy a néhai Simon Ambrus 48—49-es honvédhadnagy özvegyének évi 648 koronát, néhai Fazekas István 48—49-es honvéd özvegyének évi 120 korona nyugdíjat állapított meg.

— **Háboru esetére.** A vöröskereszt egyesület értesítette ma a város polgármesterét, hogy amaz ajánlatot, amely szerint háboru esetére beteg nyugvó állomásul a pályaudvaron berendezett helyiségeket jelölték ki, jóváhagyóan tudomásul vette.

— **Szabadiskola.** Ma szerdán Drumár János máv. ellenőr, zenetanár tart előadást „A művészetek fejlődésmenetének tényezői” címen, melynek vázlata a következő: Panatheták. Hellén kultúra. Görög és aegyptusi stilizálás. Latin és etruszk közvetítés. Antihellénizmus. Párhuzamosság az olasz és flandriai renaissanceban, a festészet és a zene terén. A keleti motívumok megjelenése. A német szentimentalizmus. A romantizmus szertelenségei. Az epikai, lírai és drámai irány küzdelme. A XIX. század humanizmusa. Verizmus, realizmus és impresszionizmus. A dekadencia létjogosultsága. A művészi érzék általánosításának módjai. Kívánatos hogy a kiváló előadón minél számosabban jelenjenek meg az érdeklődők, mint rendszeren úgy most is az Ipartestület dísztermében 6 órakor kezdődik az előadás.

— **A Csokonai-kör ülése.** A Csokonai-kör e hó 25-én, ma délután 5 órakor a Royal nagytermében felolvasó ülést tart. Tag és hozzátartozója belépti díjat nem fizet. Nem tagnak a belépti díj 1 K, deák-jegy 20 fillér, jegyet válthatni Kubek Sándor gyógyszerárában és este a pénztárnál. A műsora a következő: 1. Lochvickája Alekszándrovna Mirra, orosz költőnő. Irtá és felolvassa: dr Molnár István, a Csokonai-kör tagja. 2. Költemények. Irtá és felolvassa: Kúhy Sándor, a Csokonai-kör tagja. 3. Námik Kemál bej, új török költő. Irtá és felolvassa: dr Pröhle Vilmos, a Csokonai-kör tagja.

— **Aki a rendőrségnek hazudik.** Szoboszlai István turkevei csizmadia, szerelmes volt egy feslett életű hölgybe, aki megbetegedvén, a debreceni közkórházba került. Szoboszlai a hölgy előtt mindig azt állította, hogy vagyona van, amit a nőcske el is hitt. Tegnap Debrecenbe jött s megtudta, hogy szerelme tárgyát a közkórházban kezelik. Kiment a vasúti állomásra, ahol a III. osztályu váróteremben rosszulletet színel. A rendőrség telefonált a mentőknek, akik Szoboszlait a kórházba szállították. Alig hogy pár óra óta tartózkodott a kórházban, kezdett Szoboszlai a színelt rosszullet után „eszmélni”. Majd jobbra-balra kapkodott s azt állította, hogy őt, mialatt el volt ájulva, meglopták. Még pedig elloptak tőle 950 korona készpénzt, aranygyűrűket és egy kis pénztárcát 4 koronával. A kórház bejelentette az esetet a rendőrségnek, amely a vizsgálatot megindította. Kiderült hamarosan, hogy Szoboszlainak soha életében nem volt egy summában 950 koronája és aranygyűrűje. A furfangos csizmadiát leleplezték s ekkor ő is megvallotta, hogy azért eszelte ki a lopási históriát, mert a kórházba ápolat kedvese szemében vagyonos emberként óhajtott szerepelni. Szoboszlai ellen hatóság félrevezetése miatt az eljárást már megindították.

— **Eljegyzés.** Erdei József a debreceni református egyház számvevője eljegyezte Keresztury Rózsikát.

— **Elveszett pénztárca.** Vámospércsről jelentik: Engel Bencze fakereskedő napközben több vámospércsi lakosnak fát adott el, amelynek árát egy pénztárcába tette. Este Engel kereste a pénztárcát, de nem találta a zsebében. Azonnal a csendőrségre ment s jelentette a dolgot, hogy a tárcát valószínűleg elveszítette s a pénzt a favevők találhatták meg. A csendőrök kikérdezték a meggyanúsított embereket, Móré Sándor és Antal Lajos vámospércsi lakosokat, de ezek kijelentették, hogy színét se látták a pénznek. A csendőrség házkutatást tartott s beigazolódott ártatlanságuk. Azonban pénz helyett találtak más, igen becses dolgott a gyanús emberek lakásán. És pedig csempészeit, finom, illatos muskotály szüzdohányt. A csendőrök feljelentették a leleplezett szüzdohányt szívó lakosokat a debreceni pénzügyigazgatóságnál. És időközben Engel Bencze pénze is megkerült. Még pedig a télikabátja bérlésében volt a pénztárca, amely véletlenül lecsuszott a kabát aljába.

— **Munkásgimnázium.** A debreceni munkásgimnázium f. hó 25-én szerdán este 8 órakor az Ipartestület dísztermében előadást tart az Egyesült Államok kivándorlóinak életviszonyairól. A kérdés felőleli az amerikai munkás viszonyokat összehasonlítva európai munkásviszonyokkal. Az előadást 54 vetített kép kíséri amely teljesen ingyenes.

— **A debreceni dalegylet hangversenye.** A debreceni dalegylet február hó 2-án csütörtökön az „Arany Bika” szálloda dísztermében Békési Annuska, F. Halácsy Margit, Patterman Ida, Simonovits Rózsika urhölgyek, Nagy András, Piribauer Ferenc urak, a debreceni dalegylet ujonnan szervezett vegyes kara, a debreceni dalegylet Rácz Károly és fiai zenekarának közreműködésével, Mácsay Sándor dalegyleti, Husz Lajos vegyeskari karnagyok vezetése mellett táncdal egybekötött hangversenyt rendez. Helyárok: Páholy-jegy 6 K. Alapító és pártoló tagok páholy-jegyet 3 koronáért válthatnak. Ülőhely a sorszékekben személyenként 2 kor. Családjegy 3 személyre 4 korona. Állóhely 1 kor. Egyleti alapító és pártoló tagok tagsági igazolványuk felmutatása mellett a pénztárnál belépő jegyet nyernek; 3 személyen túl levő családtagjaik után a személyjegy felét, illetve 1 K-t fizetnek. A hangverseny kezdete este pontban fél 9 órakor. A hangverseny műsora: 1. Nyitány. Rácz Károly és fiai zenekara. 2. Téli éj, Möhring. Férfi-kar. Debreceni Dalegylet. 3. Vig monológ. Előadja: Simonovits Rózsika. 4. Népdalegyveleg, Lányi Ernőtől. Férfi-kar. Debreceni Dalegylet. 5. Beethoven, trio I. op. I. Adaggio hegedű: Piribauer Ferenc. II. Allegró gordonka: Patterman Ida. III. Scherzó zongora: Békési Anna. 6. Népdalok, éneklő: Nagy András, zongorán kíséri: Békési Anna. 7. Liszt Ferenc. Rapsódia VIII. F. Halácsy Margit, zene-konzervatóriumi tanár. 8. a) Mignon dala. Schmiadt György. b) Gőzhajón. Svéd ének. Lindbad Frigyes. Éneklő: a Debreceni dalegylet vegyeskara. 9. Zene. Rácz Károly és fiai zenekara.

— **Táncrendek,** bördíszművek, kereskedelmi és pénzügyi könyvek. Könyvkötés. Papírból előállítható mindennemű készítmények legjobb kivitelben készülnek Dávidházy Kálmán könyvkötészetében, Fűvészkert-utca 9. szám.

Hunnia képei szépek!

Hunnia képei olcsók!

Hunnia képei tartósak!

Hunnia levelezőlapjai szenzációk olcsóságban és kivitelben.

Hunnia műterem a PIAC- és CSAPÓ-UTCA SARKÁN az utcai oldalon van.

Hunnia modern berendezésű és ényképes műterem.

— **Festőminták** (gyönyörű tájképek, csendélet, rózsák) kölcsön is kaphatók Horovitz Zsigmond papírüzletében, Piac-utca 12. sz. (Stencinger-ház.)

A népszámlálás eredménye.

A lapok érhető érdeklődéssel kísérik a most lefolyt népszámlálás eredményeit. Hiszen nemzetünk tízéves fejlődéséről várjuk a beszámolót a népszámlálás hiteles adatairól. Hangsúlyoznunk kell azonban, hogy hiteles adatok a népszámlálásról még nincsenek és azok a lapokban elszórtan megjelenő közlésekről szólnak, önmagukban is bizonytalanok még s annál kevésbé alkalmasak arra, hogy az egész ország népességének fejlődésére következtetni lehetne belőlük.

Azokban az országokban, ahol (mint Ausztriában) a népszámlálásnál a lajstromos rendszert használják, a népesség számának megállapítása aránylag gyorsabban történhetik, mert a lajstromok utolsó folyószáma mutatja az egyes községekben, városokban vagy városrészekben összeirtak számát. Innen van az, hogy a bécsi népszámlálás eredményét már ismerjük, a magyar városokét azonban nem. A nálunk használt számlálólap-rendszer ugyanis, bár egyéb tekintetben sokkal foké-

etesebb a lajstromoknál, az első eredmények gyors megállapítását kissé nehezíti, mert a lapoknak megolvasása kell a népesség számának ismeretéhez, ebben pedig a gyakorlatlan helyi erők gyakran tévednek.

Eddig pedig csupán ilyen helyi hírek kerülhettek nyilvánosságra. Hiszen a magyar királyi központi statisztikai hivatal még meg sem kapta a népszámlálás anyagát. Ezek a helyi hírek pedig gyakran ellentmondók (pl. Miskolc népességét az egyik hír 38 ezerre, a másik 47 ezerre mondta, Nagyváradét az egyik 66 ezerre a másik 70 ezerre stb.) s gyakran olyan koméntárral jelennek meg, a melyek nem a valóságot fedik, hanem csupán a futságosra telcsigázott helyi reményekben való csalódást.

Sok városban a várakozásnál alább maradhat a népszámlálás eredménye, de nem azért, mert a város lakossága nem szaporodott volna nagyon is kielégítő mértékben, hanem azért, mert a városbeliek még többet vártak. S ha a hiteles adatok igaznak fogják is mutatni, hogy számos község lakossága szaporodás helyett fogyott, az sem feltétlenül aggasztó írtet, hiszen a városokba és nagyobb ipartelepekre irányuló tömeges tódulás mellett egyes falvak népességének fogynia kell s 1900-ban is az akkori szép országos szaporodás mellett ezernyi olyan községünk van, amelynek fogyott a népessége.

Mint hogy azonban ezeknek a nem elég megbízható helyi híreknek a közlésétől egyes lapjaink már országos eredményekről, a népesség csökkenéséről is beszélnek, sőt olyan napilap is akad, amely állítólag arról is tud, hogy a nemzetiségek aránytalanul nagy szaporulatot mutatnak a magyarsággal szemben s illetékes helyen ezt az elvitázhatatlan tényt hétpécseletes lírok alatt tartják, talán le is tagadják, a magyar királyi központi statisztikai hivatal a félrevezető közlésekkel szemben a közvélemény tájékoztatására és megnyugtatására kötelességének tartja kijelenteni a következőket:

Ha az eddig egyes városokról és községekről megjelent hírek igaznak bizonyulnak is (bár tévességek sok helyt szembeötlő), azokból következtetést vonni az országos eredményekre nem lehet, mert a közölt adatok csak kis hányadát teszik az ország lakosságának és éppen a legszaporábbnak ismert vidékekről még semmi közlés nem történt.

Az országos eredmények pedig még teljességgel ismeretlenek a magyar királyi központi statisztikai hivatal előtt is, hiszen a községek és városok a népszámlálási anyagot január 31-ig kötelesek csak beküldeni a statisztikai hivatalhoz, ez idő szerint tehát a hivatalban még senki sem foglalkozik, de nem is foglalkozhatik a népszámlálási eredmények megállapításával.

A statisztikai hivatal csak február havában foghat a népszámlálás anyagának rendezéséhez s feldolgozásához és ennek során első teendője lesz a népesség számának megállapítása, amit a sajtó utján idejekorán közhírré is tesz.

A további adatok feldolgozása már hosszabb időt vesz igénybe s így a magyarság és a nemzetiségek tíz éves fejlődésének hiteles adatait a népszámlálás alapján talán majd csak egy év múlva fogjuk ismerni.

S hogy ekkor sem szándékozunk litkolni a nemzetiségi arányokat, mutatja az, hogy ezúttal is, mint 1900-ban, a nyelvi meg-

oszlást községenként fogjuk közzétenni, ami lehetővé teszi a nyilvánosság teljes ellenőrzését.
M. N.

TÁVIRATOK.

A delegációk.

Budapest, január 24. Ma délután ült össze a magyar és osztrák delegáció. Az 1911. évi közös költségvetés előirányzatát tartalmazó füzetek szerint az előirányzott közös kiadások és bevételek a következők: A külügyminiszterium rendes szükséglete 15,585.695 korona, rendkívüli szükséglete 197.619 korona, póthitel 518.620 korona, összesen 15,783.314 korona. A hadügyminiszteriumnak a hadsereg számára rendes szükséglete 354,244.277 korona, rendkívüli szükséglet 5,286.140 korona, összesen 359,530.417 kor. A boszniai csapatok rendkívüli szükséglete 12,704.600 korona, rendkívüli hitel a hadsereg kifejlesztésére 20,000.000 korona, rendkívüli tüzérségi hitel 4,000.000 korona. A haditengerészetnél rendes szükséglet 64,162.410 korona, rendkívüli szükséglet 4,094.800 korona, összesen 68,257.210 korona, rendkívüli hitel a flotta kiképzésére 55,000.000 korona. Közös pénzügyminiszterium rendes szükséglete 4,677.586 korona. Közös legfőbb számvevőszék rendes szükséglete 341.276 korona.

Elégett leány.

Sátoraljuhely, január 24. Urbán Erzsébet sárospataki tizenhat éves leány vigyázatlanságának esett áldozatul. Este spiritusz-zal öntötte be haját s midőn a spirituszos üveget be akarta dugni, a dugó az agy alá gurult. A leány gyufát gyújtott, mitől a haja lángot vetett és ruhája is tüzet fogott. A leány jajkiáltására besiető szomszédok huzzák ki az ágy alól, miközben két szomszéd szintén súlyos égési sebeket szenvedett. A szerencsétlen leány a kapott égési sebekbe belehalt.

Négy új törvénycikk.

Budapest, január 24. A hivatalos lap mai száma négy szentesített törvénycikk szövegét közli. Az 1911. III. t.-c.-et, az alföldi első gazdasági vasút r.-t. vasutvonalaira kiadott engedélyokiratnak s tüggelvényeinek egyesítése tárgyában, az 1911. IV. t.-c. et, a hajdusámsón—nyirbátori h. é. vasutvonal engedélyezése tárgyában, az 1911. V. t.-c.-et, a fehér vagy sárga foszforral való gyujtógyártás eltiltásáról, az 1911. VI. t.-c.-et, az ásványolajfélekről és földgázokról és az 1911. VII. t.-c.-et, a káliumsókról.

Betörés a javítóintézetben.

Kassa, január 24. Kassán betörték a javítóintézet igazgatósági épületébe és onnan 15 korona készpénzt, bélyegeket és más tárgyakat loptak el. A betörést minden valószínűség szerint a javítóintézet volt növendékei Fekete János 20 éves, Liebmann József 20 éves, Francsák János és Sebesi Ferenc követtek el, akik nem régen szabadultak ki az intézetből.

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti gabonafőzsde.

(Déli zárlat.)

Budapest, január 24.

Vátozatlan áron elkelt (50 kg.-ként) 6000 métermázsa buza. Rozs, vátozatlan, zab, ártartó. tengeri csendes.

A határidőzlet iránya szilárd volt, bár külföldről gyöngé jelentést közöltek. A gabonaneműek ára a spekuláció fedezési nyomán néhány fillérrel javult. A forgalom időnként élénk volt.

Az árak 50 kilogramonként

buza apr.	11'31—11'33.
buza máj.	11'22—11'20.
buza okt.	10'78—10'75.
rozs apr.	8'12—8'11.
rozs okt.	8'76—8'74.
zab apr.	5'69—5'70.
tengeri máj. 1911.	

Értéktőzsde. Osztrák hitel [676— Magyar hitel 869— Négyszázalékos Magyar koronajáradék 91'95.

A Magyar Általános Hitelbank tökemelése. Értesítünk arról, hogy a Hitelbank a március 19-én tartandó rendes közgyűlés keretében fogja a tőkeszaporítás ügyét elintézni. A Hitelbank legutóbb 1907-ben emelte alapitőkéjét 44 millióról hatvanra és az akkor módosított alapszabályokba belefoglalták azt a rendelkezést, hogy az intézet alapitőkéje 100,000.000 koronában állapítatik meg, jogában állván a társaságnak, hogy az általa választandó későbbi időpontban, közgyűlési határozattal, a még befizetetlen 40 millió részvényitőkére 100,000 darab részvényt bocsásson ki. Ennek a 100,000 részvénynek most a felét fogják kibocsátani, a további 50,000 darab kibocsátása pedig későbbre marad.

REGÉNY.

A régi jó világból.

Folytatás.

— Párisba? Tán a méltóságos grófhoz? — kérdé a tisztartó nevelve ugyan, de azért kimeresztett szemekkel az emberre.

— Igen is, nemzetes tisztartó uram, Párisba. Ha más emberek nem sajnálják pénzüket a rosz ügyre elvesztegetni, én sem sajnálom majd az enyémet becsületem tisztázására áldozni. Odáig elmegegyek én: elviszem magammal a helység könyvét, amelyből a méltóságos gróf megtudja, hogy mióta e falu áll, mindig Pozsárék laktak abban; de azt ugyan nem fogja belőle megtudni, hogy valaha egy Pozsár bünbe esett volna és én tudom, hogy a méltóságos gróf szereti becsületés jobbágyait és ha ingemet kellene is oda adnom, addig nem nyugszom, míg igazságom napfényre nem derül! — mondá Pozsár nemes buzdulatta!

— Látja nemzetes uram, ilyenek az emberek! A helység könyvére és nemzetiségükre hivatkoznak.

Azért, hogy pár, évvel előbb telepedtek meg e helységben azt hiszik, hogy felül állanak másokon

Maholnap még a nemzetes urat is idegennek tariják!! — mondá Kupecz azon hiszemben, hogy azáltal még nagyobb haragra lovalja a tisztartót.

De ha szántszándékkal akarta volna az ügyét elrontani, akkor sem mondhatott volna fonákabbat annál, hogy a tisztartó fidegenül tekintetik majd a helységben.

Folytatjuk.

Felelős szerkesztő: PÖSCH DEZSŐ

Telefon
445.**KLÁR ANDOR**Telefon
445.**DEBRECZEN, Piac-u. 77**

Szén. Egeres forgácskúti 5400 callóriás, Egercsehi 5000 callóriás, akna, dió, kocka és darabos szén, Karwin és porosz szenek, kocsz, brikkett, faszén, antracit szobafűtésre, lokomobil és kazán tüzelésre.



Mész. Fával égetett elsőrendű élesdi darabos és építési mész, mely 100 q-ként 30 köbméter oltott meszet ad ki. Rév, Mezőtelegdi, Brátkai építési mész.

Gipsz. Kartelen kívüli, elsőrendű stukatur, alabastrom és szobrász gipsz. Kicsinyben és nagyban.

Cement. Selypi portland, kevert és Vulkán, románcement, teljes minőségi garanciával, legkönnyebb és legnagyobb kötőképeséggel bíró cement. Kicsinyben és nagyban.

Gépolaj. Nyersolaj. Lokomobilokhoz, tulhazánokhoz, szivógáz, benzínmotorokhoz elsőrendű eredeti henger és kenőolajak, motorhajtó kékolaj és eredeti schodnizai nyersolaj, hordó és tartányszámra.

Mütrágya. Superfosfát, Thomassalak, chilisalétrom, amóniák, sulfát, debreceni szárított fekáli és sertés-trágya, trágyagipsz és mézpor.

Bankosztály.Kérje **KLÁR ANDOR** most megjelent prospektusát és műszaki árjegyzékét.**Műszaki osztály.**

Telefon 356.

áruraktárak a Margit-fürdő telepen.

Telefon 356.

ÁLLANDÓAN RAKTARON: Kőszén, faszén, mész, oltott mész, cement, gipsz, mütrágya, gépolaj és nyersolaj.

Telefon 330.

Alapított 1901-ben.

Telefon 330.

Norovitz Zsigmond könyvnyomda

Debreczen, Piac-utcza 12. szám (Stenczinger-ház)

Készít mindennemű

Könyvnyomdai munkát

u. m.

NÉVJEGYEKET,

ELJEGYZÉSI, ESKÜVŐI ÉS BÁLI MEGHIVÓKAT, Számlákat, Körleveleket, Rőpiratokat, Szépirodalmi és tudományos műveket, Falragaszokat, Gyászjelentéseket, Üzleti kártyákat, Cégnomásu levélpapír és borítékokat, Árjegyzékeket, Czimkéket stb. stb.

a legjutányosabb árban.**Hirlapkiadó** vállalatában

megjelenik:

Debreczen város legrégebb és a függetlenségi és 48-as párt hivatalos lapja, a

DEBRECZEN.

Debreczen város és Hajdúvármegye egyetlen, délután megjelenő politikai napilapja az

ESTI HIRLAP

Mindkét napi lapra hirdetések a legjutányosabb árban felvételnek.

IRODAI PAPIROK, IRÓSZEREK, ÜZLETI KÖNYVEK ELISMERT LEGJUTÁNYOSABB ÁRBAN.

Apró hirdetések.

Reform fűzők a legdivatosabb kivitelben, ugy-szintén saját készítésű báli bőrkeztük, hosszú selyem keztük, legolcsóbb árban Nagy Andrásnál Kistemplom mellett.

28 KRAJCÁRERT fejel férfi vagy női harisnyat BENYÁTS EMIL villanyerőre berendezett harisnygyára. Debrecen, Tiszapalota.

VESZÉLYMENTES önberetvájköző készülékek, ollók, zsebkések, pénz, szivar és cigaret-tárczák, ridikülök, nyakkendők, zsebkendők leszállított árakon beszerezhetők Márton Gyula rövidáru üzletében Piacz-u. 9. 3

Elejétől végig egyforma

éles és tiszta lenyomatot ad, az írógép betűit be nem tömő, minőség tekintetében felülmul-hatatlan magyar gyártmányu

Hungária-írógépszalag

az összes rendszerű gépekhez. Az állami és közigazgatási hivatalok részére miniszteri rendelettel ajánlva.

Gyártja: **Herczeg és Geiger**
vegyészeti gyára, Budapest.

Kapható **Egry és Kulcsár** czégnél
DEBRECZEN.

Valódi francia és angol ILLATSZEREK

ugy eredeti elegans kiállítású üvegekben, mint dekaszmra kimérve, továbbá

arcz, kéz, köröm és hajápolószerek
nagyválasztékban kaphatók

Kubek Sándor

előbb
Tóth Béla gyógyszerárában
DEBRECZEN, Tiszapalota.



Fővárosi elsőrendű

férfikalap és divatáru

üzletbe egy idősebb segéd, ki üzletvezetői teendőkre alkalmas, és egy fiatalabb segéd felvételnek.

Ajánlatok működés és fizetési igény megjelöléssel e lap kiadóhivatalába „Főváros” jelige alatt küldendők.

Line 1909: aranyérem; legnagyobb kitérés

R. WOLF

MAGDEBURG-BUCKAU
Képviseletje:
Boros Artur ekl. gépészmérnök,
BUDAPEST, VI., Teréz-körút 29.

Járkeres és helyhez kötött telített és szabadalmazott
**túlhevített gőzzel
működő lokomobilok**
WOLF eredeti szerkezete 10—300 lóerőig.
Az ipar és mezőgazdaság legbiztosabb, legtartósabb és legmegbízhatóbb szerszámja.



Többszörös kitérésben részesült szenzációs háziszser

A DR. BOROVSZKY-FÉLE

BOROLIN

mely városunk piacán is megjelent. Ez a háziszser hatásában és erőalkotásában **felülmulhatatlan gümőkóros izom- és idegfájdalmak, fej- és fogfájás,** továbbá minden meghűlés okozta bajok, mint **rheuma, köszvény, csusz, ischiás, ízületi lob és zsabában** szenvedők, végül **égési sebek** fájdalmainak megszüntetésére. **Kiváló fertőtlenítő- és testóvó háziszser.**

Kapható városunkban a következő czégekkel: STEINER MANÓ gyógyszerésznél, NAGY ANDRÁS, KÖZPONTI DROGUERIÁBAN, DEUTSCH LAJOS, MÁYER JENŐ és BÉLA, MIHALOVITS JENŐ, STERN JÓZSEF és FIA kereskedő uraknál. Érmihályfalván: MÁTRAI ÁKOS gyógyszerárában.

1-20, 2- és 2-50 keronás üvegekben.
Készítik: **Dr. Borovszky R. orvos és Borovszky K. Budapest, II. kerület Fő-utca 77/c. szám.**



TELEFON 691.

TELEFON 691.

Kiváló ujdonságok

Báli és Estélyi cipőkben

már megérkeztek.

Chic báli cipő K 3-—-tól. Kiválóan elegans csattos cipő 4-80-tól.

Legnagyobb választék mindennemű cipőárúkbán olcsó és a cipőtalpába vésett szabott gyári árban.

Főraktár: **Debrecen Piac-u. 48., Szent-Anna-u. sarkán.**

120 saját elárusító telepek a monarchia nagyobb városaiban.